

IV MONITORING RADA REGULATORNIH TELA, DRŽAVNIH ORGANA I KOLEKTIVNIH ORGANIZACIJA ZA ZAŠTITU AUTORSKOG I SRODNIH PRAVA

REGULATORNA TELA

1. REPUBLIČKA RADIODIFUZNA AGENCIJA (RRA)

1.1. U Beogradu je od 6. do 9. oktobra održan 32. sastanak Evropske platforme regulatornih tela (EPRA), čiji je domaćin bila RRA. EPRA okuplja 52 regulatorna tela u oblasti elektronskih medija iz 47 evropskih zemalja. Skup EPRA u Beogradu, jedan je od dva ovakva skupa koji se održavaju svake godine. Teme sastanka odnosile su se na digitalizaciju, oglašavanje u medijima i pravnu regulativu EU u oblasti radiodifuzije. Skup su otvorili Nebojša Bradić, ministar za kulturu i predsednik Saveta RRA, episkop jegarski Porfirije. Plenarna sednica posvećena regulisanju oglašavanja bavila se posebno najvećim izazovima koji u ovoj oblasti predstoje u budućnosti, kao što su definisanje legitimnog pozicioniranja proizvoda (product placement), očuvanje uređivačkog integriteta u odnosu na oglašivače i sponzore, kao i održavanje različitih regulatornih režima na različitim platformama za distribuciju sadržaja, pri čemu je oglašavanje na jednim striktno regulisano (klasična televizija), a na drugim blago regulisano (video na zahtev) ili uglavnom neregulirano (Internet). Druga plenarna sednica bavila se različitim modelima regulacije i izdavanja dozvola za digitalno zemaljsko emitovanje televizijskog programa u Evropi. Pored plenarnih sednica, radilo se i u radnim grupama posvećenim plasiranju proizvoda, integraciji Interneta u klasične televizijske prijemnike i evaluaciji sadržaja javnog radiodifuznog servisa.

1.2. Iako je Odbor za kulturu i informisanje Narodne skupštine Republike Srbije 30. septembra jednoglasno utvrdio listu Konferencije Univerziteta kao ovlašćenog predlagača za izbor člana Saveta Republičke radiodifuzne agencije, na kojoj se nalaze dr Nataša Gospić i Goran Petrović, a koju listu je trebalo dostaviti Narodnoj skupštini na izjašnjenje, Narodna skupština o istoj još uvek nije glasala. Podsećamo, mesto u Savetu Republičke radiodifuzne agencije na koje se bira kandidat sa liste koju predlaže Konferencija Univerziteta, ostalo je upražnjeno smrću profesora Svetozara Stojanovića maja ove godine. Shodno Zakonu o radiodifuziji, Skupština je bila dužna da u roku od 30 dana od dana prijema liste kandidata, izabere novog člana Saveta. Kako je očigledno da je lista bila primljena u Skupštini pre 30. septembra, kada je

o njoj raspravljao Odbor za kulturu i informisanje, to je Narodna skupština Republike Srbije i ovoga puta prekoračila Zakonom o radiodifuziji propisane rokove za izbor članova Saveta RRA.

2. REPUBLIČKA AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE (RATEL)

2.1. Upravni odbor Republičke agencije za elektronske komunikacije, na sednici održanoj 15. oktobra 2010, jednoglasno je za direktora Agencije izabrao dr Milana Jankovića. Mandat direktora traje pet godina, a izboru je prethodio Javni konkurs. Dr Milan Janković bio je izvršni direktor Republičke agencije za telekomunikacije od 2006. godine. U skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama, usvojenim ove godine, direktor Republičke agencije za elektronske komunikacije odgovoran je za zakonitost rada Agencije, zastupa i predstavlja Agenciju, rukovodi radom i poslovanjem Agencije, odlučuje o pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenih u Agenciji, priprema i sprovodi odluke Upravnog odbora, stara se o obezbeđivanju javnosti rada Agencije i vrši druge poslove određene zakonom i statutom Agencije. Zakonom o elektronskim komunikacijama posebno je propisano da direktor Agencije odlučuje o pravima i obavezama operatora i korisnika elektronskih komunikacija.

2.2. Republička agencija za elektronske komunikacije pokrenula je tokom oktobra javne konsultacije o nacrtima Pravilnika o visini naknade za obavljanje delatnosti elektronskih komunikacija, Pravilnika o visini naknade za korišćenje radio-frekvencija i Pravilnika o obrascima zahteva za izdavanje pojedinačne dozvole za korišćenje radio-frekvencija. Navedeni pravilnici od značaja su za radio i TV stanice, posebno u periodu pre očekivane digitalizacije. Razlika u odnosu na trenutno važeće pravilnike, posebno u odnosu na Pravilnik o visini naknade za korišćenje radio-frekvencija, vidi se u tome što stepen razvijenosti opštine obuhvaćene zonom opsluživanja radio mreže, više nije jedan od kriterijuma za utvrđivanje visine naknade. Ovo je posledica usklađivanja sa odredbom člana 31. Zakona o elektronskim komunikacijama, koji visinu naknade za korišćenje radio-frekvencija vezuje isključivo za vrstu usluge koja se pruža korišćenjem dodeljenih radio-frekvencija, odnosno namene za koju se dodeljene radio-frekvencije koriste i, kada je to primenljivo, broja stanovnika u zoni opsluživanja, odnosno servisnoj zoni, prema zvaničnim podacima organa nadležnog za poslove statistike. Na praktičnom planu, ako Pravilnik bude usvojen u predloženom tekstu, naknada koju radiodifuzni mediji plaćaju za korišćenje frekvencija, u razvijenim područjima ostaće ista kao do sada, dok će u nerazvijenim biti viša.

DRŽAVNI ORGANI

3. NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRBIJE

Tokom oktobra održane su četiri sednice drugog redovnog zasedanja Narodne skupštine Republike Srbije u 2010. godini, ali ni na jednoj od njih nije raspravljano o zakonima od posebnog interesa za medijski sektor. Tokom oktobra održana je i dvadeset sedma sednica Odbora za kulturu i informisanje Narodne skupštine Republike Srbije. Na ovoj sednici, međutim, raspravljan je predlog jednog od zakona iz oblasti kulture i Odbor se nije bavio pitanjima iz oblasti informisanja.

4. MINISTARSTVO KULTURE

4.1. Ministar kulture, Nebojša Bradić, izjavio je 7. oktobra u intervjuu za Međunarodni radio Srbija da je Nacrt medijske strategije u izradi i da će početkom novembra biti predstavljen javnosti, nakon čega će uslediti javna rasprava i usvajanje do kraja godine. „Mi danas ne počinjemo da pišemo nove zakone, ili da određujemo ko i kakvi mediji će postojati u Srbiji, već da praktično definišemo osnovne pravce razvoja medijske scene i da stvorimo uslove za slobodan i nesmetan razvoj medija. Mislim da je to suština naših nastojanja i da ćemo u narednom periodu definisati javni interes kao jedan od osnovnih postulata koji treba da slede i mediji i država i društvo. Sa druge strane, odredićemo obaveze, mesto i ulogu države u zaštiti javnog interesa, kao i u regulisanju medijske scene, i štitićemo slobodu medija, novinara i novinarsku profesiju“, izjavio je Bradić u odgovoru na pitanje koje se ticalo novina koje će na medijsku scenu doneti Medijska strategija. Ministar je takođe najavio da će se ministarstvo, nakon izrade Strategije okrenuti prilagođavanju medijske regulative na osnovama tog dokumenta.

Nacrt medijske strategije za koji je ministar Bradić najavio da će početkom novembra biti predstavljen javnosti, do zaključenja ovog izveštaja nije objavljen.

KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE

5. OFPS, kolektivna organizacija za zaštitu srodnih prava proizvođača fonograma

5.1. Dana 23.09.2010. godine u Jarmenovcima, održano je prvo Savetovanje zaposlenih i zastupnika OFPS-a. Poziv za prisustvo Savetovanju bio je upućen svim pravnim zastupnicima (advokatima) Organizacije, svim zastupnicima na terenu (kontrolorima), predstavnicima svakog Sektora/Službe Organizacije kao i predstavnicima Zavoda za intelektualnu svojinu. Na Savetovanju je formirana Komisija za pripremu Savetovanja zaposlenih i zastupnika OFPS-a, koju čine po jedan predstavnik Sektora za pravne poslove, Samostalne službe za kontrolu i evidentiranje, zastupnika na terenu i pravnih zastupnika OFPS-a. Cilj formiranja četvoročlane Komisije je postizanje višeg nivoa međusobne saradnje zastupnika (pravnih i na terenu) i zaposlenih u Organizaciji, radi lakšeg sagledavanja, a time i efikasnijeg rešavanja problematike Organizacije.

Komunikacija i ustanovljavanje određene jednoobrazne prakse u postupanju zastupnika organizacije, od značaja je i za medije kao korisnike, a posebno imajući u vidu da je OFPS u prethodnom periodu pokrenuo veliki broj sudskih postupaka protiv njih, zbog navodnih povreda odredaba Zakona o autorskom i srodnim pravima. Sa iznetog bi bilo više nego korisno da se u konsultacione procese uključe i korisnici, a kako bi se izbegli nesporazumi kojih je u praksi isuviše i koji u krajnjoj liniji za svoju posledicu imaju i veliki broj skupih i neopravdanih sudskih postupaka.

5.2. Shodno informacijama do kojih su došli autori ovog izveštaja, a koja nije potvrđena na Internet sajtovima organizacija za kolektivnu zaštitu srodnih prava, niti na Internet sajtu Zavoda za intelektualnu svojinu, Zavod je izneo određene primedbe na Ugovor o poslovnoj saradnji između Organizacije PI i OFPS-a, potpisan dana 21.06.2010. godine, a o kome smo pisali u svojim ranijim izveštajima. Naime, shodno Zakonu o autorskom i srodnim pravima naknada proizvođačima izdatih fonograma za emitovanje i reemitovanje fonograma, javno saopštavanje fonograma i javno saopštavanje fonograma koji se emituje i interpretatorska naknada za emitovanje i reemitovanje interpretacije sa snimka izdatog na nosaču zvuka, javno saopštavanje interpretacije koja se emituje sa snimka izdatog na nosaču zvuka i javno saopštavanje interpretacije sa snimka izdatog na nosaču zvuka, naplaćuju se od korisnika u vidu jedinstvene

naknade. Naplatu jedinstvene naknade vrši jedna organizacija, određena ugovorom zaključenim između organizacije interpretatora i organizacije proizvođača fonograma. Navedenim ugovorom organizacije su dužne da odrede i visinu troškova naplate jedinstvene naknade i učestalost predaje dela jedinstvene naknade drugoj organizaciji. Po informacijama do kojih su došli autori ovog izveštaja, Zavod je izneo primedbe da Ugovor zaključen između Organizacije PI i OFPS-a nije u svemu usaglašen sa Zakonom o autorskom i srodnim pravima.

6. PI - Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava interpretatora

6.1. PI - Organizacija za kolektivno ostvarivanje prava interpretatora održala je vanrednu sednicu Skupštine Organizacije 23.10.2010. godine. Dnevnim redom sednice Skupštine bilo je predviđeno da se na istoj donese odluka o usvajanju izmena i dopuna Statuta Organizacije, kao i odluka o usvajanju izmena i dopuna Pravilnika o zaštiti prava interpretatora i raspodeli interpretatorskih naknada. Zapisnik ili izveštaj sa ove sednice Skupštine nije dostupan javnosti, ali su, na njoj usvojene izmene i dopune Statuta u vidu prečišćenog teksta ovog akta, postavljene na Internet prezentaciji Organizacije.

7. SOKOJ, kolektivna organizacija za zaštitu autorskih prava autora muzičkih dela

7.1. Zavod za intelektualnu svojinu utvrdio je krajem septembra, postupajući po službenoj dužnosti, a u okviru svoje Zakonom o autorskom i srodnim pravima utvrđene nadležnosti da vrši nadzor nad radom kolektivne organizacije i kontroliše da li ona obavlja svoje poslove u skladu sa izdatom dozvolom i u skladu sa zakonom, određene nepravilnosti u radu SOKOJ-a, te naložio sprovođenje mera za njihovo otklanjanje. Rokovi za sprovođenje ovih mera istekli su tokom oktobra, ali je ostalo nepoznato da li je, i na koji način, SOKOJ po njima postupio. Utvrđene nepravilnosti i naložene mere tiču se prevashodno izvršene raspodele autorskih naknada za 2008. godinu. Činjenica da Zavod za intelektualnu svojinu u vršenju nadzora nad radom kolektivnih organizacija sve veću pažnju poklanja pitanju raspodele, imaće svoje reperkusije i na medije kao korisnike, budući da aktualizuje pitanje obaveštavanja organizacija, od strane medija kao korisnika muzičkih autorskih dela, fonograma i interpretacija, o nazivu predmeta zaštite, učestalosti i obimu iskorišćavanja, kao i o drugim okolnostima koje su relevantne za obračun naknade koja se prema tarifi plaća, ali i za pitanje raspodele prikupljenih sredstava. Ovo tim pre što je nedostavljanje, ili nedostavljanje u propisanom roku, podataka o nazivu predmeta zaštite,

učestalosti i obimu iskorišćavanja, kao i o drugim okolnostima koje su relevantne za obračun naknade, shodno odredbama Zakona o autorskom i srodnim pravima, i privredni prestup za koji su zaprećene kazne u rasponu od 100.000 do 3.000.000 dinara za pravno lice, u našem slučaju za medij kao korisnika, odnosno u rasponu od 50.000 do 200.000 dinara za odgovorno lice u mediju, što bi, zavisno od okolnosti konkretnog slučaja mogao biti direktor ili urednik odgovoran za sastavljanje programskih košuljica sa podacima o emitovanim muzičkim autorskim delima, fonogramima, odnosno interpretacijama.